

Tijdschrift van de Belgische Senaat
nr. 15 - lente 2008

Senaat

Geflitst en gekeurd

Fotoboek over de Senaat en 175 jaar België

Naar aanleiding van het 175 jarige bestaan van België en van het Federale parlement organiseerde de Senaat een fotowedstrijd. In het fotoboek worden de dertig mooiste foto's van deze wedstrijd getoond. Dit boek kost 2 euro.

Meer info op

http://www.senaat.be/www/?Mlval=/index_senate&MENUID=14220&LANG=nl

Kunst in de wandelgangen

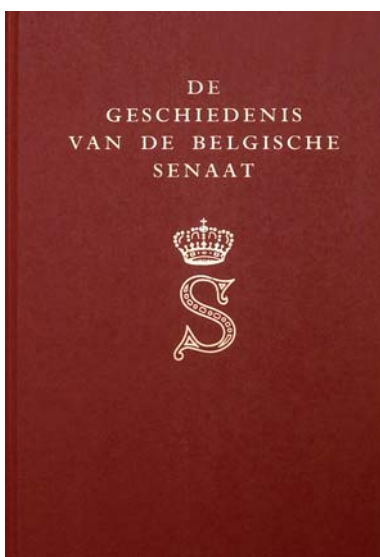
De Senaat is gehuisvest in het prachtige Paleis der Natie. Dit neoklassieke gebouw biedt onderdak aan een uitgebreide en zeer gevarieerde kunstcollectie.

Het kunstboek bevat de honderd meest indrukwekkende kunstwerken uit de collectie. Dit boek kost 20 euro.

Meer info op

http://www.senaat.be/www/?Mlval=/index_senate&MENUID=14220&LANG=nl

Geschiedenis van de Senaat

Het boek *De geschiedenis van de Belgische Senaat* biedt een boeiend en diepgaand beeld van de evolutie van de assemblee van een 19de eeuwse aristocratische 'Hoge Vergadering' naar een democratische parlementaire vergadering.

Dit boek kost 15 euro.

Meer info op

http://www.senaat.be/www/?Mlval=/index_senate&MENUID=14220&LANG=nl

Cover : lithografie 'De Belgische Senaat' van François Schuiten

De Brusselse striptekenaar François Schuiten publiceerde zijn eerste beeldverhaal in 1973. Hij is onder meer de auteur van de prestigieuze reeks 'Duistere Steden'. In 2002 werd zijn volledige werk bekroond met de 'Grand prix de la bande dessinée d'Angoulême', een van de belangrijkste prijzen van de 9de kunst. De kunstenaar stond wereldwijd in voor tal van grootse decors, ontwierp paviljoenen voor wereldtentoonstellingen (Sevilla en Hannover), nam de decoratie van metrostations in Brussel en Parijs voor zijn rekening en werkte mee aan het grafische concept van een aantal films, waaronder 'Taxandria' van Raoul Servais. In 2004 ontwierp François Schuiten in opdracht van de Senaat een originele lithografie als geschenk voor de zeventigste verjaardag van Z.M. Koning Albert II.

Inhoud

@Senaat.be uitgelegd	4
De Senaat als deel van de wetgevende macht	8
Samenstelling van de Senaat	10
Zaalplan halfroond	12
E-mails van de senatoren	14
Oprichtingen van de Senaat	16
Wetgevingsprocedures	18
Organisatie van de Senaat	20
De burger en de Senaat	22
Quiz	23

Verantwoordelijke uitgever:
Armand De Decker,
Voorzitter van de Senaat

Redactie
Peter Vercammen – Inge De Buck
Els Naeyaert
Communicatiedienst
Leuvenseweg 7, 1009 Brussel
Tel. 02/501.78.49 – fax 02/501.79.31
e-mail info@senate.be

Opmaak en druk
Corelio Printing Vorst, Brussel,
02/210.01.00

Illustratie cover : François Schuiten

Foto's
Guy Goossens / Iliya Dimovski
Parlement van de Duitstalige
Gemeenschap
Parlement van de Franse Gemeenschap
Vlaams Parlement – fotograaf Marnix
Van Esbroeck
UZ Brussel
FOD Kanselarij van de Eerste Minister –
Algemene Directie Externe
Communicatie –
Fotograaf J.-P. Van der Elst
Belga News Agency
Europese Gemeenschappen

Voorwoord

De Belgische Senaat maakt – net als alle andere instellingen in ons land – een cruciale periode in zijn bestaan mee en bereidt zich voor op veranderingen die voor vele jaren vorm moeten geven aan de werking van het land.

Dankzij zijn ruimere blik, zijn zin voor reflectie en zijn focus op het algemeen belang, zal de Senaat in deze bijzondere omstandigheden zijn toegevoegde waarde kunnen tonen.

De Belgische Senaat kende talrijke hervormingen in de loop van zijn bestaan. De meest recente dateert van 1993 en zal ongetwijfeld niet de laatste zijn. Ik ben er eerder van overtuigd dat we tijdens deze nieuwe zittingsperiode opnieuw de verdere evolutie van de Senaat zullen moeten bespreken.

Dit zal een moeilijke maar boeiende oefening worden in het raam van de evolutie van ons federale systeem.

Alle federale staten op deze planeet hebben een tweekamerstelsel. Dit geldt trouwens ook voor alle grote democratische staten.

De ingewikkelde samenleving van vandaag heeft nood aan een assemblee die de dagelijkse actualiteit overstijgt en van nature geneigd is voldoende afstand te nemen van de gebeurtenissen. Vervolgens kan die assemblee dan de – vaak fundamentele – hervormingen voorstellen waar de huidige samenleving om vraagt.

De Senaat heeft deze rol steeds met verve vervuld. Vaak kwamen grote hervormingen van de wetgeving en diepgaande modernisering van de samenleving tot stand op initiatief van de Senaat.

Wij vonden het noodzakelijk dit nummer van het tijdschrift te wijden aan de rol van de Senaat in de ingewikkelde structuren van onze instellingen.

U zal meer te weten komen over de opdrachten van de Senaat als onderdeel van de wetgevende macht en meer inzicht krijgen in de taakverdeling tussen de Senaat en de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Daardoor zal u begrijpen waarom de Senaat bij voorkeur maatschappelijke thema's behandelt die een diepgaande reflectie vereisen. U verneemt ook meer over de prerogatieven van de Senaat inzake internationale betrekkingen.

Verder leert u de samenstelling van de Senaat kennen en zal u begrijpen waarom onze assemblee voor een stuk wordt beschouwd als een 'kamer van de gemeenschappen'. Een deel van de senatoren zijn namelijk rechtstreekse vertegenwoordigers van de gemeenschapsparlementen.

Ik wens u een aangename en leerrijke leeservaring toe en hoop dat dit tijdschrift u een beter inzicht kan verschaffen in de politieke en institutionele uitdagingen van dit moment.

Armand De Decker
Voorzitter van de Senaat

@Senaat.be uitgelegd

Belgische burgers hebben met heel wat overheden te maken. Op een zestal niveau's worden beslissingen genomen die hen rechtstreeks aanbelangen. De Senaat maakt deel uit van het federale niveau. Hij kan echter niet los van de andere niveaus worden gezien. Een overzicht:

Europese Unie

- Ontstaan na de Tweede Wereldoorlog
- 27 landen
- 493 miljoen inwoners
- Vrede en welvaart
- Eenheid in verscheidenheid
- Europese regelgeving

Na de Tweede Wereldoorlog stond ons land mee aan de wieg van de voorlopers van de huidige Europese Unie (EU). De Europese eenmaking zorgde niet alleen voor vrede in Europa. Zij streefde ook naar

meer economische welvaart in de lidstaten. Hiervoor moesten de lidstaten allerlei belemmeringen voor de vrije handel en het vrije verkeer van personen en werknemers wegnemen om zo de economie aan te zwengelen. Daarom is er nu een vrij verkeer van goederen, diensten, personen en kapitaal en een gemeenschappelijk handelsbeleid in de EU-lidstaten. Omdat ook beleidsdomeinen zoals vervoer, landbouw en visserij, milieu, misdaadbestrijding,... niet aan de landsgrens stoppen, streeft de EU eveneens op dit vlak naar een gemeenschappelijk beleid.

Ondertussen gaat een groot deel van onze wetgeving terug op keuzes en beslissingen op Europees niveau. Door de Europese verdragen mee te onderhandelen en te ondertekenen, verklaarde ons land zich akkoord met de doelstellingen van de EU. Het droeg een deel van zijn macht over aan de EU om die doelstellingen samen met de andere lidstaten te realiseren.

Europese Gemeenschappen

België: federaal niveau

- Ontstaan in 1830
- Koninkrijk
- Parlementaire democratie
- 10,5 miljoen inwoners
- Beslissingen voor het hele land over bv. pensioenen, justitie, voedselveiligheid, ...

Toen België zich in 1830 afscheidde van Nederland, werd er gekozen voor een eenvoudige staatsstructuur : één regering en één parlement voor alle Belgen. Nu noemen we deze regering en dit parlement de federale regering en het federale parlement. Zij zijn sinds enige tijd niet meer het enige parlement en de enige regering die wetten maken in dit land.

Dit komt omdat de laatste tientallen jaren Nederlandstalige en Franstalige politici vaststelden dat zij op sommige maatschappelijke vraagstukken een fundamenteel verschillende kijk hadden. Om al te grote conflicten te vermijden werd de structuur van ons land aangepast in 1970, 1980, 1988 en 1993. Zo'n aanpassingen heten staats hervormingen. Er werden gemeenschappen en gewesten gecreëerd die nu ook elk een eigen regering en parlement hebben. Voortaan beslissen zij elk voor zich over een hele reeks thema's, zoals onderwijs, cultuur en landbouw.

Belga News Agency

"De unitaire staat, met zijn structuur en zijn werkwijzen, zoals die thans door de wetten nog geregeld zijn, is door de gebeurtenissen achterhaald." (Gaston Eyskens, 18 februari 1970 in de Kamer)

Het **federale niveau** blijft echter verantwoordelijk voor belangrijke domeinen zoals justitie en politie, **sociale zekerheid**, defensie, federale belastingen, arbeidsrecht, prijs- en inkomensbeleid. Ook de zogenaamde restbevoegdheden, d.w.z. de bevoegdheden die niet expliciet aan de gemeenschappen of de gewesten werden toegewezen, zijn nog federaal. De Senaat is een van de spelers op dit federale niveau.

3 machten

Wetgevende macht

Uitvoerende macht

Rechterlijke macht

Regering

De federale regering bestaat uit ministers en staatssecretarissen en wordt geleid door een eerste minister. De ministers voeren de wetten uit waarvoor zij bevoegd zijn (bv. justitie). Hun ambtenaren zorgen voor de uitvoering van de wet op het terrein. De ministers kunnen ook zelf wetteksten (wetsontwerpen) voorstellen. Na goedkeuring ervan door de ministerraad, kan het parlement ze al dan niet aannemen.

De ministers worden benoemd door de Koning. In de praktijk worden zij aangewezen door de partijen die de regering vormen na de verkiezingen. Grondwettelijk gezien is het niet nodig dat de ministers kandidaat geweest zijn bij de parlementsverkiezingen. In de praktijk is dit meestal wel het geval. Er moeten evenveel Franstalige als Nederlandstalige ministers zijn, op de eerste minister na. Een regering telt maximum 15 ministers, de eerste minister inbegrepen.

Sociale zekerheid

Met de sociale zekerheid waarborgt de overheid onder meer een inkomen en/of verzorging voor personen die daar niet zelf voor kunnen zorgen. De Belgische sociale zekerheid zorgt voor een vervangingsinkomen bij werkloosheid, pensionering, arbeidsongeschiktheid en handicap. Ze komt ook tussen in de ziektekosten en de kosten voor opvoeding (gezinsbijslag). Het systeem is gebaseerd op solidariteit. De werkende en gezonde mensen dragen (afhankelijk van hun loon) bij voor de zwakkeren en ouderen in de maatschappij.

3 Gewesten

- het Vlaamse gewest: de provincies Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Brabant
- het Waalse gewest: de provincies Henegouwen, Luik, Luxemburg, Namen en Waals-Brabant
- het Brussels hoofdstedelijk gewest

- ➔ Beslissingen voor het gewest over bv. economie, landbouw, openbare werken

De **gewesten** beslissen over plaatsgebonden beleidsdomeinen : regionale economie, openbare werken en vervoer, leefmilieu, landbouw, **ruimtelijke ordening**, huisvesting, gewestelijk energiebeleid,...

Ruimtelijke ordening

Ruimtelijke ordening is het geheel van regels waardoor een gebied zo goed mogelijk wordt ingericht. Hiervoor moeten verschillende belangen worden verzoend : plaats voor natuur, open ruimte, landbouw, recreatie, wonen, het bedrijfsleven, wegen, spoorwegen,... Via ruimtelijke structuurplannen proberen de gewesten, de provincies en de gemeenten deze belangen te verzoenen en ontwikkelen zij een langetermijnvisie.

3 Gemeenschappen

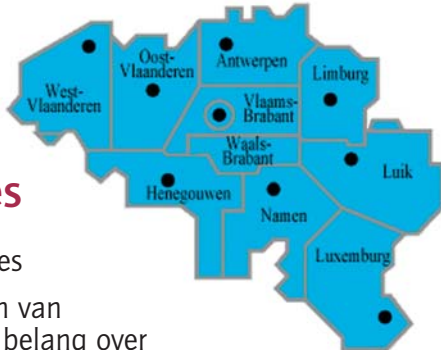

- ➔ Beslissingen voor de gemeenschap over cultuur, onderwijs, welzijn, ...

De **gemeenschappen** beslissen onder meer over de persoonsgebonden beleidsdomeinen (jeugdbescherming, preventieve gezondheidszorg, bejaardenbeleid, gezinsbeleid,...), onderwijs, cultuur,...

Provincies

- 10 provincies
- Beslissingen van provinciaal belang over bv. toerisme, cultuur, provinciale domeinen,

De provincie beslist over onderwerpen van provinciaal belang, maar moet hierbij wel de bevoegdheden van de federale staat, de gewesten, de gemeenschappen en de gemeenten naleven. Binnen de krijtlijnen die de gewesten en de gemeenschappen vastleggen, zijn de provincies onder meer bevoegd voor onderdelen van ruimtelijke

ordering en milieubeleid, rampenplannen, provinciaal onderwijs, provinciaal wegennet... Op het vlak van recreatie en cultuur kunnen de provinciale fietsroutes, de provinciale domeinen en de provinciale musea worden vermeld.

Gemeenten

- 589 gemeenten
- Beslissingen van gemeentelijk belang zoals het bijhouden van de akten van de burgerlijke stand en de organisatie van de huisvuilophaling

De gemeentelijke bevoegdheden omvatten alles wat te maken heeft met het gemeentelijk belang zoals openbare werken, sociale bijstand (OCMW's), ordehandhaving, huisvesting, sportinfrastructuur, gemeentelijk onderwijs,... Net als de provincies moeten de gemeenten rekening houden met de bevoegdheden van de hogere overheden en staan zij onder hun toezicht. Ze moeten de taken uitvoeren die hen worden opgelegd door deze overheden. We hebben het dan onder meer over de lokale politie, het beheer van de burgerlijke stand en het bijhouden van de bevolkingsregisters.

De Senaat als deel van de wetgevende macht

Wetgevende macht

Koning (Regering)

Wetstraat 16 : het Kabinet van de Eerste Minister

Wetten maken

De Senaat vormt samen met de Kamer van volksvertegenwoordigers het Federaal parlement. Dit Parlement en de Koning (eigenlijk de Regering, want de Koning is niet politiek verantwoordelijk) werken wetten uit over aangelegenheden waarvoor het federale beleidsniveau bevoegd is.

Wetten maken is weliswaar een belangrijke taak van de Senaat, maar zeker niet de enige.

Meer info over de andere taken van de Senaat vindt u verderop in dit themanummer (blz. 16-17).

Wetten uitvoeren en de toepassing ervan controleren

De regering zorgt voor de uitvoering van de wet op het terrein. Op blz. 4 werd reeds gezegd dat de regering ook zelf wetteksten (wetsontwerpen) kan voorstellen. Deze teksten kunnen dan worden aangenomen door het parlement. Verderop in deze brochure (blz. 17-19) leest u meer over de wisselwerking tussen het parlement en de regering bij het tot stand komen van wetten.

De rechtbanken (de rechterlijke macht) zien toe op de naleving van de wet. De hoven en rechtbanken doen uitspraken (vonnissen of arresten) in geval van conflicten of overtredingen en leggen straffen op waar nodig.

Meer info over de wetgevende, de uitvoerende en de rechterlijke macht vindt u op blz. 9.

Andere wetgevers

De gemeenschappen en de gewesten maken ook wetten, decreten of ordonnanties (in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest). Die decreten of ordonnanties zijn juridisch gelijkwaardig aan de federale wetten. In België kan het Federaal parlement dus nooit een decreet of ordonnantie van een gemeenschap of een gewest herroepen.

Wel kan het Federale parlement naar het **Grondwettelijk hof** stappen wanneer het van oordeel is dat de gemeenschappen en/of de gewesten regels uitgewerkt hebben voor thema's waarover federaal moet beslist worden. Het omgekeerde is uiteraard ook mogelijk. Het Grondwettelijk hof kan het decreet, de ordonnantie of de federale wet dan eventueel geheel of gedeeltelijk vernietigen.

Parlement

Grondwettelijk hof

Het Grondwettelijk hof heette vroeger Arbitragehof. Het hof beslecht conflicten tussen de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten. Het oordeelt of de federale staat, de gemeenschappen of de gewesten bevoegd zijn om regels uit te werken over een bepaald onderwerp.

Het hof gaat bovendien na of zij in hun wetgeving het gelijkheidsbeginsel (iedereen gelijk voor de wet) naleven. Ten slotte controleert het hof of de wetgeving geen schending inhoudt van de rechten en vrijheden uit de Grondwet (de vrijheid van meningsuiting, onderwijs, godsdienst,...)

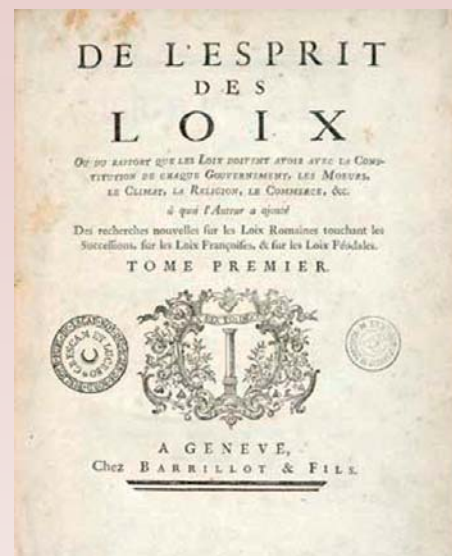
Democratie en scheiding der machten

Een vergelijking

Stel je voor : voetballers van één ploeg die plots op het terrein zomaar de regels kunnen veranderen of die de scheidsrechter in hun ploeg hebben. Iedereen voelt aan dat dit moeilijk tot een rechtvaardig wedstrijdverloop kan leiden. Regels opstellen, regels uitvoeren en conflicten beslechten gebeurt best door verschillende personen. Heel wat democratische landen volgen een gelijkaardige logica om de staat te organiseren.

De Franse schrijver Montesquieu was de eerste die het beginsel van de scheiding der machten beschreef. Hij deed dit in het boek *De l'esprit des lois*. Om een dictatuur te vermijden, mag de macht volgens hem niet bij één persoon of instantie berusten, maar wordt ze best over drie onafhankelijke takken verdeeld : een wetgevende, een uitvoerende en een rechterlijke macht.

Scheiding der machten in België

Na een aantal misbruiken onder Willem I der Nederlanden wilden de opstellers van de Belgische Grondwet de onafhankelijkheid van het gerecht waarborgen. Onder meer daarom werd van meet af aan gekozen voor een scheiding der machten.

De opstellers van de Belgische Grondwet zagen de Koning evenwel niet alleen als een machthebber, maar ook als een persoon die voor stabiliteit zorgt. Daarom heeft hij een functie in de wetgevende, de uitvoerende én (in beperktere mate) de rechterlijke macht.

De scheiding der machten is dus ook enigszins relatief. Dit hoeft eigenlijk niet te verbazen : een vlotte werking van de staat vereist enerzijds een onderlinge controle van de verschillende machten, maar anderzijds ook een goede samenwerking.

Samenstelling : grote kieskringen

Wie is verkiesbaar?

Elke Belg die in België woont, minstens 21 jaar oud is en de burgerlijke en politieke rechten geniet.

Hoe worden de lijsten samengesteld?

Om ervoor te zorgen dat er ook voldoende vrouwen zouden zetelen in het Parlement, moet een kieslijst - op één na - evenveel vrouwen als mannen tellen. Bovendien mogen de eerste twee kandidaten van elk van de lijsten geen twee mannen of twee vrouwen zijn.

De partijen houden bij de samenstelling van hun lijsten ook rekening met de populariteit en invloed van de kandidaten, hun sociaal-economisch profiel, leeftijd, woonplaats of regio, enz.

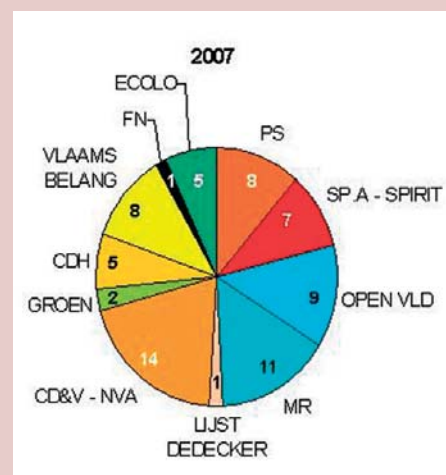
Zetelverdeling na de verkiezingen

Nadat de stemmen zijn geteld, berekent men per kieskring hoeveel kandidaten van elke partij er verkozen zijn. Het aantal zetels dat een partij behaalt, is evenredig met het aantal kiezers dat op deze partij of op een of meer kandidaten ervan heeft gestemd. De partijen die in een kieskring geen 5% van het totaal aantal uitgebrachte stemmen hebben behaald, krijgen in die kieskring geen zetel.

De verdeling van de zetels over de partijen gebeurt op basis van een vrij ingewikkeld berekeningssysteem: het systeem D'Hondt.

Meer info :

http://www.senaat.be/www/?Mval=/index_senate&MENUID=14130&LANG=nl

Na de Grondwetsherziening van 1993 werd de samenstelling van de Senaat aangepast aan de federale structuur van ons land (zie blz. 4). De deelgebieden zijn sindsdien in de Senaat vertegenwoordigd. Van de 71 senatoren worden er 40 rechtstreeks verkozen, 21 aangewezen door de gemeenschapsparlementen en 10 gecoöpteerd.

40 rechtstreeks verkozen senatoren

- om de 4 jaar verkozen
- federale verkiezingen
- 3 kieskringen: Vlaamse kieskring, Waalse kieskring, kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde

Nederlands kiescollege
= 25 senatoren

Frans kiescollege
= 15 senatoren

- Uiterlijk om de vier jaar brengt de burger zijn stem uit voor Kamer en Senaat.
- België wordt voor de verkiezing van de 40 rechtstreeks verkozen senatoren opgedeeld in 3 grote kieskringen: de Vlaamse kieskring, de Waalse kieskring en de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde.
- De kiezers van de Vlaamse kieskring vormen samen met de kiezers van Brussel-Halle-Vilvoorde die voor een Nederlandstalige partij stemmen, het Nederlandse kiescollege. Zij kiezen 25 van de 40 rechtstreeks gekozen senatoren.
- De kiezers van de Waalse kieskring en de kiezers van Brussel-Halle-Vilvoorde die voor een Franstalige partij stemmen, vormen het Franse kiescollege, dat de 15 andere rechtstreeks verkozen senatoren kiest.

10 gecoöpteerde senatoren

- aangewezen door de rechtstreeks verkozen senatoren en de gemeenschapssenatoren samen

Nederlandstaligen wijzen
6 senatoren aan

Franstaligen wijzen
4 senatoren aan

De Nederlandstalige senatoren van de 2 vorige groepen (rechtstreeks verkozen senatoren + gemeenschapssenatoren) wijzen 6 senatoren aan.

De Franstalige senatoren van de 2 vorige groepen (rechtstreeks verkozen senatoren + gemeenschapssenatoren) wijzen 4 senatoren aan.

Deze senatoren worden eerder om hun kennis dan om hun naambekendheid gekozen.

en focus op de gemeenschappen

21 senatoren vanuit de gemeenschapsparlementen

Bij de staatshervorming van 1993 was men van oordeel dat de parlementsleden van de gemeenschaps- en gewestparlementen niet enkel apart moesten vergaderen in hun parlement. Zij moesten elkaar ook kunnen blijven ontmoeten op federaal niveau: de Senaat werd deze ontmoetingsplaats.

Sinds de staatshervorming van 1993 vertegenwoordigen 21 parlementsleden van de gemeenschappen deze gemeenschappen in de Senaat. Ze worden niet rechtstreeks als senator verkozen, maar worden aangewezen door de gemeenschapsparlementen. Zij vervullen dus een dubbel mandaat. Zo kan de Senaat de ontmoetingskamer zijn tussen de deelgebieden en de federale overheid.

Het *Vlaams parlement* en het *Parlement de la Communauté française* wijzen elk 10 senatoren onder hun leden aan. Het *Parlament der Deutschsprachigen Gemeinschaft* wijst 1 van zijn leden aan als senator. De verkiezingen voor de gemeenschapsparlementen vinden om de 5 jaar plaats, die voor de Senaat om de 4 jaar.

- om de 5 jaar verkozen
- verkiezing gemeenschapsparlementen
- aangewezen door de gemeenschapsparlementen

Vlaams Parlement ⇒ 10 senatoren

Vlaams Parlement – fotograaf Marnix Van Esbroeck

Parlement de la Communauté française ⇒ 10 senatoren

Parlement van de Franse Gemeenschap

Parlament der Deutschsprachigen Gemeinschaft ⇒ 1 senator

Parlament van de Duitstalige Gemeenschap

Kieskring

Voor de federale verkiezingen wordt België in een aantal kieskringen of gebieden ingedeeld. Voor de Senaat worden de 40 rechtstreeks verkozen senatoren gekozen in 3 grote kieskringen: de Vlaamse kieskring, de Waalse kieskring en de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde.

Voor de Kamer van volksvertegenwoordigers werden in 2003 de provinciale kieskringen ingevoerd, met uitzondering van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde en de kieskring Leuven. Deze 2 kieskringen vallen niet samen met een provincie.

Kiescollege

Kiezers uit één of meerdere kieskringen vormen een kiescollege.

Voor de Senaat vormen de kiezers uit de Vlaamse kieskring en de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde die voor een Nederlandstalige partij kiezen, het **Nederlandse kiescollege**. Zij kiezen 25 van de 40 rechtstreeks verkozen senatoren. De kiezers van de Waalse kieskring en de kiezers van Brussel-Halle-Vilvoorde die voor een Franstalige partij kiezen vormen het **Franse kiescollege**. Zij kiezen de overige 15 rechtstreeks verkozen senatoren.

Taalgroepen

De senatoren behoren tot de Nederlandse of de Franse taalgroep. De gemeenschapssenator uit het Duitsstalige parlement en de senatoren van rechtswege behoren niet tot deze taalgroepen.

Senatoren van rechtswege

De kinderen van de Koning die 18 jaar oud zijn of, indien die er niet zijn, de Belgische nakomelingen van de tot regeren gerechtigde tak van het koninklijk huis, zijn senatoren van rechtswege. Op dit ogenblik hebben Z.K.H. Prins Filip, H.K.H. Prinses Astrid en Z.K.H. Prins Laurent de eed afgelegd als senator.

In theorie zijn de senatoren van rechtswege vanaf 21 jaar stemgerechtigd. In de praktijk brengen zij hun stem niet uit in de Senaat.

SENATOREN VAN F

LIJK PRINCES ASTRID

Ecolo

- JOSY DUBIE
- MARCEL CHERON
- CARINE RUSSO

CRONE

- JOSE DARRAS
- ISABELLE DURANT
- VERA DUA
- FREYA PIRYNIS

open vla

- NELE LUNEN
- JEAN-JACQUES DE GUCHT
- ROLAND DUCHATELET

- FILIP ANTHEUNIS
- PATRIK VANKRUNKELSVEN
- MARGRIET HERMANS

- PAUL WILLE
- MARC VERWILGHEN
- MARTINE Taelman

MR
Mouvement pour le Renouveau

- ALAIN COURTOIS
- RICHARD FOURNAUX
- JACQUES BROTCHE
- ARMAND DE DECKER

- DOMINIQUE TILMANS
- ALAIN DESTEXHE
- BERNI COLLAS
- FRANCOIS ROELANTS du VIVIER

- PHILIPPE MONFILS
- MARIE-HÉLÈNE CORMBÉ-BERTON
- CHRISTINE DEFRAIGNE

spirit

- ANDRE VAN NIEUWERKE

- GEERT LAMBERT

- MYRIAM VANLERBERGHE

sp.a

- GUY SWENNEN

- MARLEEN TEMMERMAN

- JOHAN VANDE LANOTTE

PS

- CHRISTOPHE COLLIGNON

- BART MARTENS

- PHILIPPE MOUREAUX

- OLGA ZRIHEN

- SFIA BOUARFA

- ANNE-MARIE LIZIN

- JOËLLE KAPOMPOLÉ

- CHRISTIANE VIENNE

- PHILIPPE MAHOUX

Voorzitter
Armand De

De Decker

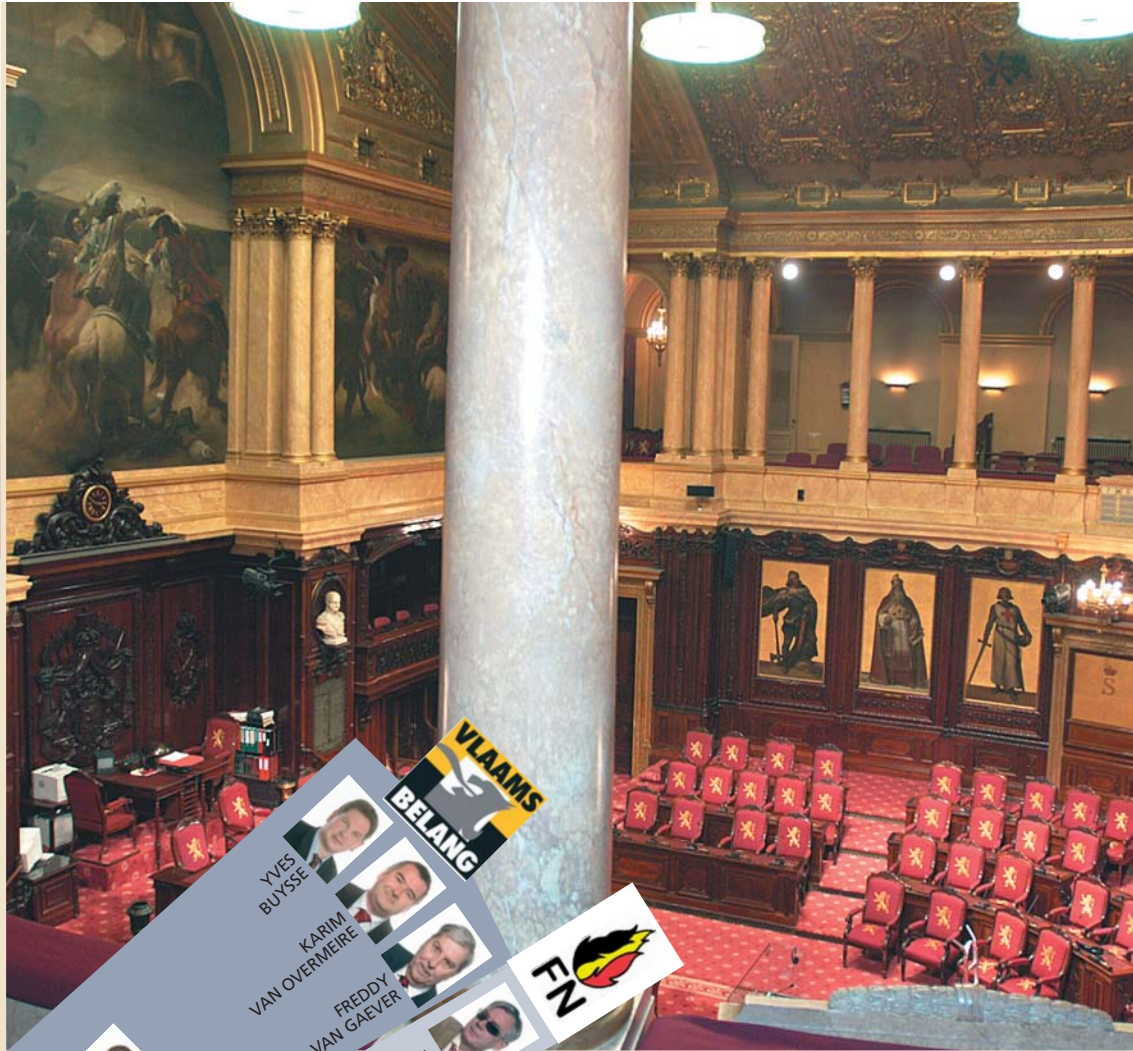
LIEVE VAN ERMEN

RECHTSWEGE

ZKH PRINS FILIP

ZKH PRINS LAURENT

VLAAMS BELANG

YVES BUYSE

KARIM VAN OVERMEIRE

FREDDY VAN GAEVER

MICHEL DELACROIX

NELE JANSEGEERS

ANKE VAN DERMEERSCH

JURGEN CEDER

JORIS VAN HALUTHEM

HUGO COVELLERS

GEORGES DALLEMAGNE

JEAN-PAUL PROCUREUR

MARC ELSSEN

ANNE DELVAUX

FRANCIS DELPÉRÉE

MIET SMET

WOUTER BEKE

ELKE TINDEMANS

LUC VAN DEN BRANDE

NAHIMA LANJRI

ELS SCHELFHOUT

HUGO VANDENBERGHE

DIRK CLAES

ETIENNE SCHOUPPE

TONY VAN PARYS

POL VAN DEN DRISSCHE

SABINE DE BETHUNE

HELGA STEVENS

LOUIS IDE

Letter: e Decker

E-mails senatoren

CD&V-N-VA

cdenv@polgroups.senate.be

02/501.75.45

Fractievoorzitter

de Bethune Sabine debethune@senators.senate.be

14 Leden

Beke Wouter info@wouterbeke.be
beke@senators.senate.be

Claes Dirk info@dirkclaes.be

de Bethune Sabine debethune@senators.senate.be

Ide Louis louiside@hotmail.com
louis.ide@n-va.be

Lanjri Nahima nahimalanjri@senaat.cdenv.be
nahima.lanjri@stad.antwerpen.be

Schelfhout Els schelfhout@senators.senate.be

Schouppe Etienne etienne.schouppe@skynet.be
schouppe@senators.senate.be

Smet Miet miet.smet@vlaamsparlement.be

Stevens Helga senaat@helgastevens.be

Tindemans Elke elke.tindemans@telenet.be
etindemans@senaat.cdenv.be

Vandenberghe Hugo mr.hvandenbergh@skynet.be
hvandenbergh@senaat.cdenv.be

Van den Brande Luc luc.vandenbrande@vlaamsparlement.be
vandenbrande@senators.senate.be

Van Parys Tony tony.van.parys@skynet.be
vanparys@senators.senate.be

Van Den Driessche Pol pvdd@senaat.cdenv.be

MR

mr@polgroups.senate.be

02/501.75.62

Fractievoorzitter

Defraigne Christine contact@christinedefraigne.be
mr@polgroups.senate.be

11 Leden

Brotchi Jacques moulia@mr.polgroups.senate.be

Collas Berni collas@senators.senate.be
collas.bernard@skynet.be

Courtois Alain alaincourtois@hotmail.com
courtois@senators.senate.be

Crombé-Berton Marie-Hélène crombe@senators.senate.be

De Decker Armand president@senate.be

Defraigne Christine contact@christinedefraigne.be
mr@polgroups.senate.be

Destexhe Alain destexhe@destexhe.be
destexhe@senators.senate.be

Fournaux Richard duchenne@mr.polgroups.senate.be
fournaux@senators.senate.be
r.fournaux@dinant.be

Monfils Philippe philippe.monfils@skynet.be

Roelants du Vivier François roelantsduvivier@senators.senate.be
f.roelantsduvivier@skynet.be

Tilmans Dominique secretariat@dominiquetilmans.be
tilmans@senators.senate.be

Open VLD

vld@polgroups.senate.be

02/501.75.59

Fractievoorzitter

Wille Paul paulwille@pandora.be
wille@senators.senate.be

9 Leden

Anthuenis Filip filip.anthuenis@skynet.be
burgemeester@lokeren.be

De Gucht Jean-Jacques jjdegucht@gmail.com
degucht@senators.senate.be

Duchatelet Roland rdu@elex.be

Hermans Margriet margriet.hermans@vlaamsparlement.be
hermans@senators.senate.be

Lijnen Nele nel@vivant.org
lijnen@senators.senate.be

Taelman Martine dirkdb.mt@skynet.be
martine.taelman@skynet.be

Vankrunkelsven Patrik patrik@vankrunkelsven.be
vankrunkelsven@senators.senate.be

Verwilghen Marc senator@marcverwilghen.be

Wille Paul paulwille@pandora.be
wille@senators.senate.be

Vlaams Belang

vlbelang@polgroups.senate.be

02/501.77.54

Fractievoorzitter

Van Hauthem Joris vanhauthem@senators.senate.be
joris.vanhauthem@vlaamsbelang.org

8 Leden

Buysse Yves yves.buysse@skynet.be
buysse@senators.senate.be

Ceder Jurgen ceder@senators.senate.be
jurgen.ceder@telenet.be

Coveliers Hugo hugo@coveliers.be

Jansegers Nele nele.jansegers@telenet.be
jansegers@senators.senate.be

Van dermeersch Anke info@ankevandermeersch.be
vandermeersch@senators.senate.be

Van Gaever Freddy fvangaever@hotmail.com
vangaever@senators.senate.be
 Van Hauthem Joris vanhauthem@senators.senate.be
joris.vanhauthem@vlaamsbelang.org
 Van Overmeire Karim karim.vanovermeire@vlaamsparlement.be

PS

PS

ps@polgroups.senate.be 02/501.75.51

Fractievoorzitter

Mahoux Philippe courrier@philippe-mahoux.be
phm@swing.be

8 Leden

Bouarfa Sfia sbouarfa@parlbru.irisnet.be
 Collignon Christophe s.themont@skynet.be
contact@christophe-collignon.be
 Kapompolé Joëlle kapompole@senators.senate.be
 Lizin Anne-Marie anne-marie.lizin@huy.be
lizin@senators.senate.be
 Mahoux Philippe courrier@philippe-mahoux.be
phm@swing.be
 Moureaux Philippe gilson@ps.polgroups.senate.be
pmoureaux@molenbeek.irisnet.be
 Vienne Christiane contact@christianevienna.be
vienne@senators.senate.be
 Zrihen Olga ozrihen@skynet.be
zrihen@senators.senate.be
trefois@ps.polgroups.senate.be

sp.a-Spirit

spirit
Van democratie. Vlaam. Samen. Minder!

s-p-a-spirit@polgroups.senate.be 02/501.75.55

Fractievoorzitter

Vanlerberghe Myriam vanlerberghe@senators.senate.be

7 Leden

Lambert Geert geert.lambert@yucom.be
lambert@senators.senate.be
 Martens Bart martens.bart@vlaamsparlement.be
 Swennen Guy guy.swennen@skynet.be
 Temmerman Marleen marleen.temmerman@ugent.be
temmerman@senators.senate.be
 Vande Lanotte Johan ann.dessel@portofoostende.be
 Vanlerberghe Myriam vanlerberghe@senators.senate.be
 Van Nieuwkerke André andre.vannieuwkerke@vlaamsparlement.be

cdH

cdh@polgroups.senate.be

02/501.75.49

Fractievoorzitter

Delpérée Francis delperee@hotmail.com
delperee@senators.senate.be

5 Leden

Dallemagne Georges dallemagne@senators.senate.be
 Delpérée Francis delperee@hotmail.com
delperee@senators.senate.be
 Delvaux Anne delvaux@senators.senate.be
 Elsen Marc sec.marc.elsen@cdhverviens.be
marc.elsen@gmail.com
 Procureur Jean-Paul jean-paul@jpprocurateur.be

ECOLO

ecolo@polgroups.senate.be

02/501.77.84

Fractievoorzitter

Daras José jose.daras@ecolo.be

5 Leden

Cheron Marcel marcel.cheron@ecolo.be
 Daras José jose.daras@ecolo.be
 Dubié Josy josy.dubie@ecolo.be
 Durant Isabelle isabelle.durant@ecolo.be
 Russo Carine carine.russo@ecolo.be

GROEN!

2 Leden

Dua Vera vera.dua@groen.be
 Piryns Freya freya.piryns@groen.be

Lijst Dedecker

1 Lid

Van Ermen Lieve lvanermen@pandora.be

FN

1 Lid

Delacroix Michel info@micheldelacroix.be
delacroix@senators.senate.be

Grote maatschappelijke problemen

De Senaat legt zich toe op de studie van ingewikkelde maatschappelijke vraagstukken. Recente voorbeelden hiervan zijn de euthanasiewetgeving, het wetboek voor internationaal privaatrecht, de hervorming van de strafprocedure (Grote Franchimont) en de wetgeving omtrent medisch begeleide voortplanting.

Het vinden van een gepaste oplossing voor grote maatschappelijke problemen neemt vaak veel tijd in beslag. De Senaat neemt de tijd om specialisten te horen (hoorzitting). In de debatten probeert hij de klassieke zwart-witdiscussies te overstijgen. Ingewikkelde maatschappelijke problemen zijn immers beter gebaat bij een evenwichtige en zorgvuldig uitgewerkte wetgeving.

Daarnaast wil de Senaat ook de bestaande wetgeving verder uitwerken en verbeteren.

UZ Brussel

Betrekkingen tussen de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten

Na de grondwetsherziening van 1993 werd de Senaat gedeeltelijk opgevat als een assemblee van de deelstaten: de gemeenschappen kunnen er via de gemeenschaps-senatoren deelnemen aan de federale besluitvorming (zie blz. 10-11).

Opdrachten

Belangrijke internationale rol

Verdragen

De Senaat behandelt als eerste wetgevende vergadering wetsontwerpen over de instemming met internationale verdragen. De Commissie Buitenlandse zaken onderzoekt die wetsontwerpen alvorens alle senatoren erover debatteren en stemmen.

Het Federaal adviescomité voor Europese aangelegenheden werd opgericht om de betrokkenheid van het federale parlement bij de activiteiten van de Europese Unie te versterken. Het Federaal adviescomité is samengesteld uit 10 senatoren, 10 volksvertegenwoordigers en 10 Belgische Europarlementsleden. De uitwisseling van informatie en de samenwerking tussen het Europese en het Belgische parlement worden door dit adviescomité bevorderd.

Parlementaire diplomatie

Senatoren worden afgevaardigd naar verschillende interparlementaire vergaderingen (waar parlementsleden uit verschillende landen elkaar ontmoeten).

<http://assembly.coe.int>

<http://www.cosac.org>

<http://www.ec.europa.eu>

<http://www.benlux-parl.org>

<http://www.ipu.org>

<http://www.assemblee-ueo.org>

<http://www.oscepa.org>

Wetgeving

In België vormen Kamer, Senaat en de Koning de wetgevende macht. Zij werken wetten uit.

Een **wetsvoorstel** (of een **wetsontwerp**) wordt een aantal keer besproken en gestemd vooraleer het wet wordt. Afhankelijk van het onderwerp wordt er een andere procedure gevolgd. In grote lijnen zijn er 3 belangrijke procedures.

Belangrijke **federale basiswetgeving** moet zowel door de Kamer van volksvertegenwoordigers als door de Senaat worden aangenomen om wet te kunnen worden. Dit is de zogenaamde **verplicht bicamerale** (twee kamers) procedure (zie blz. 18). Wetsontwerpen en wetsvoorstellen die onder deze procedure vallen, kunnen zowel in de Kamer als in de Senaat worden ingediend. Zij zijn maar definitief wanneer Kamer en Senaat dezelfde tekst aannemen.

In de andere gevallen is de tussenkomst van de Senaat niet verplicht. Wetsontwerpen van de regering die niet over de federale basiswetgeving gaan, moeten in de Kamer worden ingediend. Nadat de Kamer ze heeft aangenomen, kan de Senaat deze wetsontwerpen onderzoeken (evocatierecht) en eventueel wijzigen, tenzij het om monocamerale (één kamer) wetten gaat.

Senatoren kunnen ook zelf het initiatief nemen (initiatiefrecht) en zelf wetsvoorstellen indienen. De Kamer van volksvertegenwoordigers heeft het laatste woord over de uiteindelijke tekst. Dit is de **optioneel bicamerale procedure** (zie blz. 19).

Een aantal wetten worden enkel aangenomen door de Kamer en de Koning (**monocamerale wetten**). Concreet gaat het over de naturalisatiewetten, de wetten die de begroting vaststellen, de wetten die de legersterkte bepalen en wetten in verband met de burgerlijke en strafrechtelijke aansprakelijkheid van de federale ministers.

Wetsvoorstel / Wetsontwerp

Nieuwe wetten of wijzigingen van bestaande wetten komen er niet zomaar. Een parlamentslid of de regering moet hiervoor een tekst indienen in het parlement. Komt de tekst van een parlamentslid, dan wordt de tekst een wetsvoorstel genoemd. Komt de tekst van de regering, dan spreekt men over een wetsontwerp. Deze tekst moet dan nog een hele weg afleggen alvorens hij wet wordt (zie blz. 18-19). Een wetsvoorstel dat reeds door één van de assemblees werd aangenomen, noemt men ook een wetsontwerp.

Van de Senaat

Controle

Senatoren stellen parlementaire vragen aan ministers om het beleid van de regering te controleren.

Er bestaan **3 soorten parlementaire vragen**

Mondelinge vragen

Deze vrij korte vragen moeten van algemeen belang zijn en handelen over een belangrijk en dringend onderwerp.

Vragen om uitleg

Dit zijn uitgebreide vragen die kunnen leiden tot een ruimer debat. Eén of meer senatoren die niet akkoord gaan met het antwoord van de minister, kunnen een tekst – motie – indienen om de regering met de vinger te wijzen. Senatoren die wel akkoord gaan met het antwoord, kunnen hiervoor ook een tekst – gewone motie – indienen. Met de gewone motie vragen ze over te gaan tot de orde van de dag. Er wordt steeds eerst gestemd over de gewone motie.

Schriftelijke vragen

Deze vragen zijn minder aan de actualiteit gebonden. Ze zijn bondig en hebben eerder de

bedoeling juridisch-technische of statistische beleidsinformatie te verkrijgen. Ze moeten binnen de 20 werkdagen schriftelijk worden beantwoord door de regering.

Onderzoekscommissies

De Grondwet bepaalt dat Kamer en Senaat onderzoekscommissies mogen oprichten. Onderzoekscommissies hebben dezelfde bevoegdheden als een onderzoeksrechter. Een kamerlid of een senator kan een voorstel indienen om een onderzoek in te stellen.

De onderzoekscommissie en haar voorzitter mogen onder andere getuigen en deskundigen oproepen en horen.

Na afloop van het onderzoek bespreekt de Senaat de mogelijke besluiten en aanbevelingen van de onderzoekscommissie.

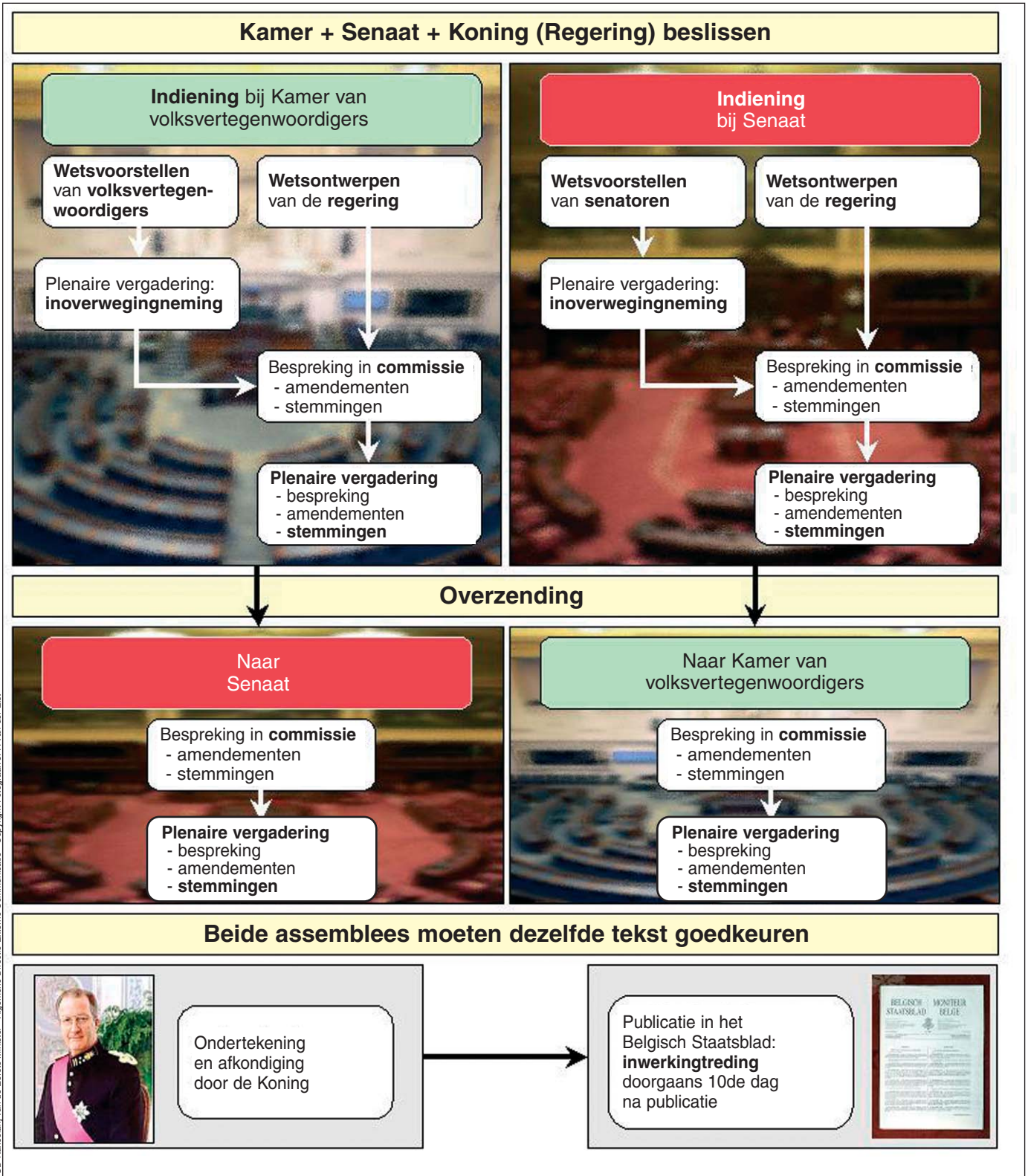
Dolledig bicamerale wetten

Wetsontwerpen en wetsvoorstellen over de volgende onderwerpen moeten de **verplicht bicamerale procedure** doorlopen:

- de Grondwet;
- de wetten over de federale staatsstructuur;
- de instemming met internationale verdragen;
- de samenwerkingsakkoorden tussen de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten;
- de wetten over de **Raad van State**, het Grondwettelijk hof en de gerechtelijke organisatie.

Raad van State

De Raad van State is de hoogste administratieve rechtbank in ons land. Burgers en organisaties die vinden dat zij werden geschaad door onwettige administratieve beslissingen, kunnen bij de Raad in hoger beroep gaan. De Raad kan dergelijke beslissingen schorsen of vernietigen en beschermt zo de burger tegen administratieve willekeur. De Raad is ook een belangrijk adviesorgaan op wetgevend en reglementair gebied.

Optioneel bicamerale wetten

In de praktijk valt het merendeel van de teksten onder de zogenaamde **optioneel bicamerale procedure**.

Bij deze procedure worden wetsvoorstellen van kamerleden of wetsontwerpen van de regering na goedkeuring in de Kamer overgemaakt aan de Senaat. De Senaat kan de tekst bespreken wanneer ten minste 15 senatoren hierom binnen 15 dagen verzoeken (men noemt dit evoceren).

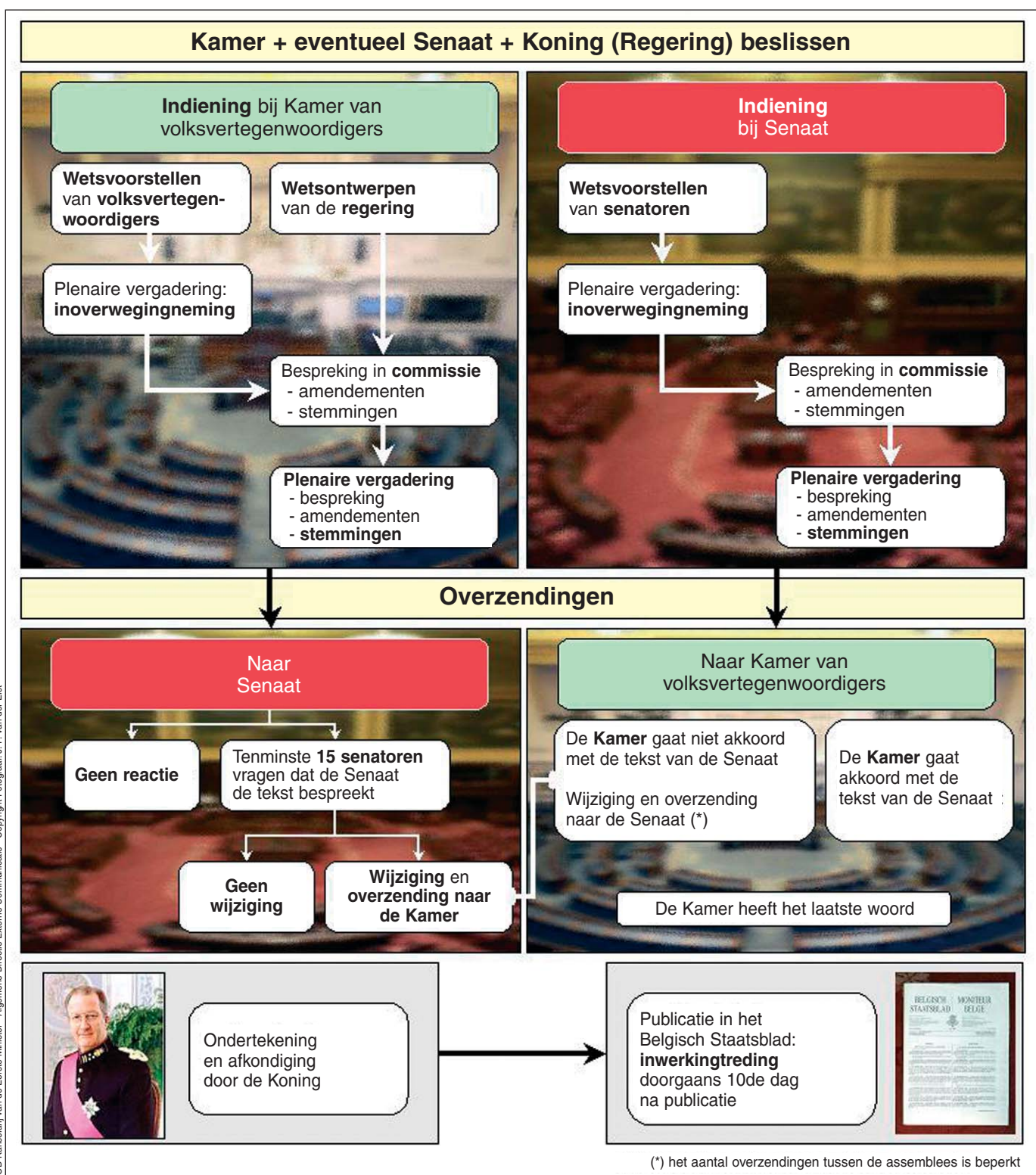
Indien de Senaat binnen 60 dagen overgaat tot amendering (wijziging) van het wetsontwerp, wordt het teruggestuurd naar de Kamer, die er zich opnieuw over uitspreekt*. Indien de Kamer daarna nieuwe amendementen aanneemt, dan mag de Senaat het wetsontwerp opnieuw onderzoeken en eventueel nieuwe

wijzigingen voorstellen.

Het aantal overzendingen tussen Kamer en Senaat is beperkt. Wanneer de Senaat het ontwerp verwerpt, wordt de overgezonden tekst als niet-geamendeerd beschouwd. De Kamer heeft namelijk steeds het laatste woord in de optioneel bicamerale procedure.

Ook de senatoren kunnen wetsvoorstellen indienen die onder deze procedure vallen. Wanneer die wetsvoorstellen worden aangenomen door de Senaat, worden zij overgezonden naar de Kamer. Ook in dit scenario heeft de Kamer het laatste woord.

* Kamer en Senaat kunnen in overleg deze termijnen wijzigen.

Organisatie van de Senaat

Fracties

Partijen bepalen hun standpunt en strategie

Na de verkiezingen proberen de verkozenen zo goed mogelijk hun partijprogramma uit te voeren. Verkozenen van dezelfde lijst staan voor hetzelfde verkiezingsprogramma. Samen staan zij sterker : daarom verenigen zij zich in het parlement tot zogenaamde fracties. De fractieleden vergaderen regelmatig om een gemeenschappelijk standpunt en een gemeenschappelijke strategie te bepalen. Zij overleggen dan over wetsvoorstellen en wetsontwerpen, hun stemgedrag, hun prioriteiten, hun taakverdeling... Elke fractie wijst een fractievoorzitter aan die de fractie vertegenwoordigt in het Bureau.

Bureau

Overleg tussen fracties over agenda en prioriteiten

Het Bureau van de Senaat is samengesteld uit de Senaatsvoorzitter, de ondervoorzitters, de fractievoorzitters en de quaestoren (zie verderop). Het vergadert wekelijks en regelt de werkzaamheden van de Senaat . Dit is nodig, want er komen elke week heel wat teksten binnen die moeten behandeld worden. Het Bureau kan beslissen welke teksten eerst behandeld worden en maakt afspraken over het verloop van de besprekingen in de commissies en in de plenaire vergadering (bv. spreektijd). Op deze manier wil men de besprekingen zo ordentelijk en efficiënt mogelijk laten verlopen.

Het Bureau beslist ook over de organisatie van allerlei evenementen en over protocollaire bezoeken. De Senaatsvoorzitter

zit het Bureau voor. Hij treedt op als scheidsrechter en laat desnoods stemmen wanneer de standpunten niet verzoenbaar blijken te zijn.

De Quaestoren

De werking van de democratie heeft een kostprijs. Een parlement kan niet zonder logistieke ondersteuning. Drie senatoren, de quaestoren, worden aangewezen om 'als goede huisvaders of -moeders' te waken over het dagelijks beheer en de financiën van de Senaat. Zij maken deel uit van het Bureau. Ingrijpende beslissingen worden immers best met alle fracties doorgepraat. Omgekeerd worden de beslissingen van het Bureau meteen getoetst op hun financiële haalbaarheid door de quaestoren.

- eerste rij : voorzitter Armand De Decker (MR)
- tweede rij : eerste ondervoorzitter Hugo Vandenberghe (CD&V-N-VA) – tweede ondervoorzitter Marc Verwilghen (Open VLD) – derde ondervoorzitter Anke Van dermeersch (VB)
- derde rij : fractievoorzitters Sabine de Bethune (CD&V-N-VA), Christine Defraigne (MR), Paul Wille (Open VLD), Joris Van Hauthem (VB), Philippe Mahoux (PS), Myriam Vanlerberghe (sp.a-Spirit), Francis Delpérée (cdH), José Daras (ÉCOLO)
- vierde rij : voorzitter van het College van quaestoren Etienne Schouppe (CD&V-N-VA) – quaestor Anne-Marie Lizin (PS) – quaestor Geert Lambert (sp.a-Spirit)

Commissie

Gespecialiseerde senatoren uit elke fractie bespreken de teksten een eerste keer

De fracties verdelen hun senatoren over de verschillende commissies volgens hun specialisatie en interesse. Zo zetelen in de commissie Justitie meer juristen, in de commissie Sociale aangelegenheden meer senatoren uit de sociale sector, in de commissie Economie en Financiën meer economen en bedrijfsleiders, enz.

In de commissie gaan de gespecialiseerde senatoren van elke fractie voor de eerste keer in openbaar debat met hun collega's van de andere partijen over wetsontwerpen of wetsvoorstellen. Tijdens de commissievergaderingen kunnen ministers en/of externe deskundigen toelichting geven bij de tekst.

De senatoren kunnen de tekst wijzigen door **amendementen** aan te nemen. Bij de stemming heeft ieder commissielid één stem. Het aantal commissieleden per fractie hangt af van het totaal aantal senatoren van die fractie. Elke commissie heeft 17 leden, waaronder een commissievoorzitter. Hij verleent het woord, zorgt dat iedereen voldoende aan bod komt, leidt de besprekingen en de stemmingen en is de bewaker van het reglement.

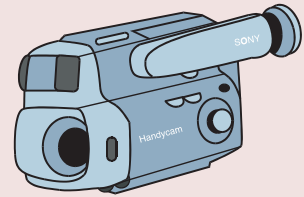
Amendement

Eén of meer parlementsleden kunnen voorstellen een wetsvoorstel of wetsontwerp te wijzigen. Zij dienen dan een tekst in ter vervanging van de volledige tekst van het voorstel of ontwerp of van een gedeelte ervan. Dat voorstel noemt men een amendement. De leden van de commissie of de plenaire vergadering stemmen over het amendement. Wordt het amendement aangenomen, dan wordt de tekst aangepast.

Plenaire vergadering

Alle senatoren gaan in debat en stemmen

Tijdens de plenaire of voltallige vergadering gaan alle senatoren, dus ook de niet-commissieleden, in debat over het wetsvoorstel of -ontwerp dat eerst door een commissie werd behandeld. Na het debat volgt de eindstemming over de eventuele amendementen, de artikelen en de tekst in zijn geheel. Tijdens de plenaire vergadering stellen de senatoren ook mondelinge vragen en vragen om uitleg aan de regeringsleden (zie blz. 17). De Senaatsvoorzitter leidt de debatten in goede banen.

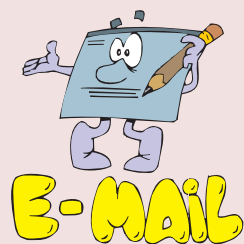

Senatoren in woord en in beeld

U kan de plenaire vergaderingen van de Senaat live volgen op onze website.

Daarnaast vindt u in het online video-archief van de Senaat de volledige video's van de plenaire vergaderingen sinds 2006. Dankzij handige tags per besproken thema en per senator / minister die aan het woord is, kan u vlot door elke zitting scrollen.

http://www.senaat.be/www/?Mlval=/index_senate&MENUID=24620&LANG=nl

Info over de Senaat via e-mail ?

De Senaat blijft zijn abonnees via dit tijdschrift informeren. Daarnaast sturen wij u graag voortaan bijkomende info via e-mail.

Geïnteresseerd? Stuur dan een mailtje naar info@senaat.be

De burger en de Senaat

Heb je altijd al willen weten hoe het Parlement eruit ziet of wil je een beter beeld krijgen van de werking van de Senaat als politieke instelling? Wil je je stem laten horen bij de senatoren? Aarzel niet langer en **contacteer ons!**

Vanuit de zorg voor opvoeding tot burgerzin en democratie ontwikkelt de Senaat verschillende initiatieven voor jong en oud. Hij wil hen vertrouwd maken met zijn organisatie en met de federale politiek.

De Senaat organiseert bijvoorbeeld **gratis** geleide **individuele of groepsbezoeken** (anderhalf uur, op alle werkdagen en zaterdag) een opendeurdag (21 juli). Zo krijgen jaarlijks duizenden bezoekers de kans om de Senaat beter te leren kennen.

Het bezoek hoeft zich niet te beperken tot een rondleiding. Je kan ook plaats nemen in de publiektribunes van de Senaat en

plenaire zittingen of commissievergaderingen rechtstreeks volgen. Een voorspraak krijg je alvast met de **film over het Parlement**, de virtuele rondleiding en de uitzendingen van de plenaire zittingen op onze website <http://www.senaat.be>.

De Senaat heeft oor naar wat de burgers te vertellen hebben. Via de **website** (onder de rubriek 'contact') kan je bij voorbeeld contact opnemen met de senatoren en de politieke fracties. Je kan er ook terecht met vragen, opmerkingen en suggesties over wat de Senaat en de senatoren doen. Opmerkingen over de website zelf zijn uiteraard ook welkom. Publicaties bestellen of contact opnemen met het archief gebeurt langs dezelfde weg.

Er zijn ook talrijke **evenementen** waarop kinderen en jongeren hun mening kunnen uiten en een discussie kunnen voeren over belangrijke maatschappelijke thema's (zoals het jongerenparlement, Place aux enfants en de 11 novemberviering).

Om meer te weten over initiatieven rond burgerzin en democratie verwijzen we je graag naar de portaalsite van het **Platform Democratie en Burgerzin** <http://democratie.senaat.be>.

